

**UCHWAŁA NR XXXIV/748/13
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 6 marca 2013 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w 2012 r. Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 z późn.zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 nr 175, poz. 1362 z późn. zm).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2012 r., Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!”, który jest elementem projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Jerzy Forajter

Sprawozdanie z realizacji
**Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!” za
rok 2012.**

przyjętego Uchwałą Rady Miasta Katowice nr XX/421/11
z dnia 28 marca 2012 r.

Wstęp

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielowymiarowym, które dotyczy różnych sfer życia jednostki. Nastawienie we współczesnym świecie na wartości użyteczne, konkurencja oraz trudna sytuacja na rynku pracy stwarza przed osobami niepełnosprawnymi wiele ograniczeń.

Niewątpliwie, wzrost liczby osób, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności powoduje, iż zagadnienie niepełnosprawności staje się istotnym problemem społecznym; niepełnosprawność jest traktowana, jako jedna z głównych przyczyn marginalizacji społecznej. Jednocześnie pojawienie się niepełnosprawności w życiu jednostki ogranicza lub uniemożliwia korzystanie z dóbr, takich jak posiadanie pracy, założenie rodziny, zdobycie wykształcenia, swobodne poruszanie się po okolicy zamieszkania i inne, w związku, z czym osoba niepełnosprawna nie ma możliwości ujawnić w całości swojego potencjału rozwojowego.

Odpowiedzią na wymienione problemy jest realizacja od 2010 roku Programu Aktywności Lokalnej na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!”, którego nazwa w 2011 r. została zmieniona na Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!”. Program ten skierowany jest do osób z niepełnosprawnością oraz do wszystkich mieszkańców Katowic, którzy w sposób aktywny chcieliby przyczynić się do poprawy sytuacji tych osób.

Głównymi celami Programu są: poprawa jakości życia i integracja społeczna osób niepełnosprawnych zamieszkujących Katowice oraz zwrócenie uwagi ogółu mieszkańców Katowic na problemy osób niepełnosprawnych.

Dla Programu określono następujące cele szczegółowe:

- identyfikacja potrzeb osób niepełnosprawnych,
- identyfikacja i uruchomienie potencjału zasobów ludzkich i społecznych sprzyjających poprawie sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście Katowice,
- stworzenie płaszczyzny dialogu obywatelskiego,
- zwiększenie gotowości osób niepełnosprawnych do podejmowania aktywności w zakresie rozwiązywania samodzielnie (pozainstytucjonalne) problemów lokalnych, w tym w szczególności problemów społecznych, z jakimi się borykają, przeciwdziałanie utrwalaniu się bezradności i pogłębianiu marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych,
- wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych przekładający

się na poprawę ich sytuacji na rynku pracy,

- konsolidacja społeczności osób niepełnosprawnych, animacja ich zaangażowania w życie społeczności lokalnej i życie publiczne, wsparcie postaw obywatelskich,
- wsparcie przedsięwzięć zwiększających możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych np. w formie zakładu aktywności zawodowej lub spółdzielni socjalnej,
- wsparcie realizacji oddolnych inicjatyw osób niepełnosprawnych,
- promocja idei wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych,
- wzbogacenie oferty instytucjonalnej (kulturalnej, edukacyjnej, rekreacyjno-sportowej) skierowanej do osób niepełnosprawnych.

Istotą lokalnych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, a więc także i Programu „Teraz My!”, jest stworzenie warunków, umożliwiających osobie niepełnosprawnej maksymalne wykorzystanie jej potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności. Środowiska lokalne są najważniejszym i pierwszym czynnikiem inicjującym zmiany społeczne, zmiany mające dalszy, niż tylko lokalny zasięg. Szczególną rolę społeczną odgrywają jednostki aktywnie uczestniczące w życiu społeczności lokalnych oraz organizacje społeczne.

Działania w ramach Programu w 2012 r. realizowane były przez trzyosobowy zespół, którego koordynatorem był Paweł Paściak (pełniący również rolę animatora lokalnego), funkcję pracownika socjalnego - asystenta ds. współpracy ze społecznością lokalną pełniła Kinga Grzybek, a na stanowisku trenera umiejętności społecznych i zawodowych zatrudniona była Magda Nowakowska.

Program „Teraz My!” był realizowany poprzez działania o charakterze środowiskowym, instrumenty aktywnej integracji oraz działania nakierowane na promocję.

Opis działań zrealizowanych w ramach Programu w 2012 roku

1. Działania o charakterze środowiskowym

a) zorganizowano 3 niżej wymienione spotkania integracyjne wraz z programem aktywizacyjnym dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia.

W spotkaniach łącznie wzięło udział 49 osób.

- Wyjście do kina na seans filmowy (2 spotkania)

- Wyjście na kręgle

b) powołano i koordynowano prace tzw. Grupy Doradczej działającej przy Programie

Grupa składa się z przedstawicieli lokalnych organizacji oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych. W 2012 r. organizowano 8 spotkań dla Grupy Doradczej.

W regularnych spotkaniach Grupy udział wzięli przedstawiciele następujących jednostek, organizacji i instytucji – łącznie 20 osób:

- Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Akcent”
- Stowarzyszenie FAON
- Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Św. Stanisława Kostki (Warsztat Terapii Zajęciowej Promyk)
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (Warsztat Terapii Zajęciowej w Katowicach-Giszowcu)
- Stowarzyszenie Działań Twórczych UNIKAT (Warsztat Terapii Zajęciowej UNIKAT)
- Śląskie Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobą Parkinsona
- Śląskia Fundacja Obywatelska „Lex Civis”
- Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST
- Śląskie Stowarzyszenie Rodzin „Psyche”
- Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”
- Śląskie Stowarzyszenie "Ad Vitam Dignam"
- Spółdzielnia Socjalna „Rybka”

Co więcej – w ramach prac Grupy Doradczej – zorganizowano dwa wyjazdy;

- Wyjazd do Jarosławia (wizyta studyjna w placówkach prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu).
- wyjazd do Spółdzielni Socjalnej „Opoka” w Kluczach.

c) zorganizowano spotkanie z terapeutami, rehabilitantami, pedagogami i psychologami zatrudnionymi w organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, którego tematem były możliwości ich rozwoju zawodowego oraz zachęta do włączenia się w działalność Programu,

d) zaangażowano się w organizację wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych,

W czasie całego 2012 r. trwał nabór wolontariuszy – ostatecznie grupa zrekrutowanych

osób, które podjęły aktywność wolontariacką liczyła 14 osób. Wolontariusze byli następnie angażowani w pracę polegającą na organizacji czasu dla osób, których niepełnosprawność powoduje izolację w miejscu zamieszkania, wsparcie w przeprowadzaniu zajęć uspołeczniających, sportowych i spotkań integracyjnych oraz w codziennym funkcjonowaniu w placówkach – w sumie przepracowali 258 godz.

Wolontariusze wzięli udział w wyjeździe integracyjnym (Kraków, 7-9.12.2012 r.), podczas którego podsumowano działalność w ramach Programu w 2012 r. oraz omówiono zakres możliwych działań w przyszłości.

e) zrealizowano 10 inicjatyw oddolnych

Inicjatywy oddolne (tj. będące wynikiem propozycji osób niepełnosprawnych i/lub osób z ich otoczenia, np. z działających na rzecz osób niepełnosprawnych organizacji pozarządowych) były jednym z istotniejszych elementów Programu w 2012 r. Oprócz zasadniczego efektu w postaci wzmocnienia oferty na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, realizacja inicjatyw wzmacnia możliwość działalności animatora lokalnego – realizacja wszystkich inicjatyw wynika z przeprowadzonej wcześniej pracy z przedstawicielami organizacji. W wymienionych niżej inicjatywach wzięło udział łącznie ponad 340 osób;

- cykl wyjazdowych zajęć poznawczo –rekreacyjnych (pomysłodawca i realizator: Ad Vitam Dignam)
- I Katowicki Rajd Rodzinny (pomysłodawca i realizator: Katowicki Związek Inwalidów Narządu Ruchu)
- cykl imprez integracyjnych dla osób dotkniętych chorobą psychiczną (pomysłodawca i realizator: Śląskim Stowarzyszeniem Rodzin „PSYCHE”)
- Letni Plener Integracyjny (pomysłodawca i realizator: Akcent)
- „Zostań Czyimś Oknem na świat”, Osiedlowy Piknik Samorządności Obywatelskiej (pomysłodawca i realizator: Śląską Fundację Obywatelską LEX CIVIS)
- przeprowadzenie badań dotyczących potencjalnego zbytu na wytwory i usługi osób niepełnosprawnych będących uczestnikami WTZ (pomysłodawca i realizator: osoba fizyczna)
- przygotowanie koncepcji rozwoju i promocji audiodeskrypcji; tworzenie podkładów umożliwiających audiodeskrypcję (pomysłodawca i realizator: osoba fizyczna)
- spotkania kulinarne dla 5 osób niepełnosprawnych i ich rodziców (pomysłodawca

i realizator: osoba fizyczna)

- warsztaty linorytu barwnego „PRO EKO” dla 10 osób niepełnosprawnych (pomysłodawca i realizator: osoba fizyczna)
- „Poczta dla Tygrysa” - przygotowanie przez 9 osób z niepełnosprawnością intelektualną interaktywnego spektaklu teatralnego na podstawie bajek Janoscha (pomysłodawca i Realizator: Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Im. Św. Stanisława Kostki; WTZ Promyk)

f) zorganizowano lub wsparto organizację 6 imprez środowiskowych o charakterze integracyjnym

Wśród organizowanych lub współorganizowanych imprez integracyjnych wymienić należy:

- „I Integracyjny Piknik Rodzin Osób Niepełnosprawnych” w Ośrodku Hipoterapeutycznym „Padok”;
- III Międzynarodowe Mistrzostwa Kulinarne (w których udział wzięła młodzież z autyzmem);
- spotkania Dyskusyjnego Klubu Filmowego (2 razy);
- warsztaty artystyczne w Galerii Sztuki Współczesnej BWA (2 razy);

We wszystkich tych imprezach wzięło udział łącznie ok. 250 osób.

g) zakupiono i udostępniono osobom zainteresowanym książki i czasopisma, dotyczące problematyki niepełnosprawności, animacji lokalnej, prowadzenia grup itp.

Łącznie zakupiono oraz udostępniono ok. 20 pozycji.

2. Instrumenty aktywnej integracji:

W działaniach z zakresu aktywnej integracji wzięło udział łącznie 56 osób (uczestników projektu)

a) treningi kompetencji i umiejętności społecznych

W ramach treningów kompetencji i umiejętności społecznych realizowano szereg następujących zajęć mających na celu wspieranie rozwoju zainteresowań osób niepełnosprawnych, czy też stwarzanie okazji do wspólnego spędzania czasu osób pełno- i niepełnosprawnych, w taki sposób, aby obie grupy czerpały z tego korzyść:

- Zajęcia taneczne – zajęcia nauki tańca towarzyskiego oraz zajęcia nauki tańca w stylu hip-hop;
- Zajęcia uspołeczniające – spotkania dla osób z autyzmem, na których ćwiczone są podstawowe umiejętności społeczne niezbędne w życiu codziennym (takie jak wspólne przygotowywanie i spożywanie posiłków, robienie zakupów, gry i zabawy, prowadzenie rozmowy i in.);
- Zajęcia kulinarne dla osób z autyzmem – podczas których osoby z autyzmem i uczniowie szkoły gastronomicznej wspólnie przygotowywali posiłki.

W ramach treningów zorganizowane również wyjazdy o charakterze integracyjno-terapeutycznym dla dwóch grup osób niepełnosprawnych i ich rodzin – do Orawki (osoby z autyzmem i ich opiekunowie) oraz do Czarnej Góry (osoby z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodziny).

b) animacja lokalna

Animator lokalny w Programie „Teraz My!” to osoba, która poprzez swoje zaangażowanie powoduje lepsze rozpoznanie potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, wzrost możliwości współpracy poszczególnych podmiotów i jednostek, rozwój potencjału zarówno samych osób niepełnosprawnych, jak i organizacji i ludzi, których misją jest wspieranie osób niepełnosprawnych. Wszystko to ma w zamyśle służyć osiągnięciu głównego celu Programu. Animator lokalny pełni jednocześnie rolę koordynatora Programu i głównego organizatora działań o charakterze środowiskowym – to on reguluje prace Grupy Doradczej, koordynuje organizację wolontariatu, zachęca do udziału i nadzoruje przebieg inicjatyw oddolnych.

W 2012 r. animator lokalny zaangażował się w sposób szczególny w następujące przedsięwzięcia:

- zajęcia z wizażu – które były próbą wyjścia naprzeciw problemowi wizerunku osób niepełnosprawnych, jako mniej atrakcyjnych oraz podniesienia poziomu samooceny i pewności siebie wśród kobiet z niepełnosprawnościami; zajęcia polegały na spotkaniach z wizażystką i stylistką, miały charakter warsztatów dotyczących higieny, wyglądu i mody
- spotkania Klubu Filmowego – Klub Filmowy utworzony w ramach Programu zrzessa

osoby niepełnosprawne i ich opiekunów. Celem spotkań jest nie tylko integracja grupy, ale także stworzenie kameralnego środowiska wzajemnego wsparcia, którego członkowie mogą wymienić się doświadczeniami, obawami, trudnościami i sukcesami. Spotkania Klubu Filmowego są próbą przeciwdziałania wykluczeniu i izolacji środowiska rodzin niepełnosprawnych oraz sprzyjają obcowaniu osób niepełnosprawnych ze sztuką

- ważnym elementem działalności animatora lokalnego w 2012 r. była współpraca z organizacjami i instytucjami wchodzącymi w skład Grupy Doradczej

c) **Usługa Asystenta Osoby Niepełnosprawnej**

Zadaniem Asystenta Osoby Niepełnosprawnej jest wsparcie osób z niepełnosprawnością w organizacji i realizacji spraw życiowych oraz pomoc w załatwianiu spraw w urzędach. Jednocześnie Asystent Osoby Niepełnosprawnej jest jej towarzyszem oraz dba o jej wzrost aktywności w życiu publicznym. W 2012 roku instrumentem objęto 14 osób. Usługa ta była świadczona przez Stowarzyszenie FAON – organizację zatrudniającą wykwalifikowanych asystentów.

d) **sfinansowanie ćwiczeń fizycznych, usprawniających psycho-ruchowo zajęć rehabilitacyjnych lub sfinansowanie kosztów turnusów rehabilitacyjnych**

Ogromna potrzeba organizowania zajęć o charakterze sportowym wynika z niskiej aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych, co w znaczny sposób wpływa na ich zdrowie i samopoczucie. Do zajęć sportowych organizowanych w ramach Programu „Teraz MY!” zaliczyć można:

- zajęcia rekreacyjno-sportowe;
- zajęcia ogólnorozwojowe z elementami samoobrony;
- warsztaty rehabilitacyjno-relaksacyjne
- regularne wyjścia na basen (oraz naukę pływania);
- zajęcia ping-pong;
- nordic walking;

III. Działania promocyjne

Od początku realizacji Programu czyniono starania, aby jego oddziaływanie było możliwie najszersze, a w poszczególnych działaniach udział brały osoby, które mogą z nich jak najpełniej skorzystać.

Do najważniejszych działań promocyjnych w 2012 r. należały:

- zamieszczanie ogłoszeń o nadchodzących wydarzeniach na stronie MOPS
- dystrybucja informacji wśród pracowników socjalnych pracujących w specjalności osób starszych i niepełnosprawnych,
- dystrybucja informacji poprzez organizacje tworzące Grupę Doradczą (podczas spotkań, przy wykorzystaniu mailingu),
- spotkania animatora lokalnego z przedstawicielami środowisk skupiających osoby niepełnosprawne,
- aktywny udział i przekazywanie informacji podczas imprez środowiskowych realizowanych w ramach Programu
- współpraca z dziennikarzami Radia Em w celu szerzenia informacji na temat możliwości działalności wolontarystycznej na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Katowic
- prowadzenie profilu Programu „Teraz MY!” na portalu społecznościowym

Realizacja założeń Programu

Rezultaty miękkie

- a) w związku z uczestnictwem w zajęciach z zakresu treningów kompetencji i umiejętności społecznych, zajęć usprawniających fizycznie oraz animacji lokalnej nastąpił wzrost kompetencji i umiejętności społecznych uczestników Programu, w tym w obszarze rozwiązywania problemów społecznych i przeciwdziałania zjawisku marginalizacji społecznej, poprzez podsuwanie pomysłów, a także zaangażowanie i pomoc w organizacji zajęć i innych działań wzmocniło się w uczestnikach poczucie sprawczości,
- b) poprzez usługę asystenta osoby niepełnosprawnej oraz zaangażowanie w działania realizowane przez Program nastąpił wzrost aktywności osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.

Rezultaty twarde:

- a) zorganizowano 3 spotkania integracyjne dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia wraz z programem aktywizacyjnym;
- b) zorganizowano 8 spotkań Grupy Doradczej, w których wzięło udział ok. 20 osób;
- c) łącznie w dwóch wyjazdach integracyjno-edukacyjnych wzięło udział 18 osób z organizacji biorących udział w pracach Grupy Doradczej;
- d) udział 16 pracowników i wolontariuszy organizacji pozarządowych w spotkaniu dotyczącym rozwoju kompetencji;
- e) zaplanowano i przeprowadzono 10 oddolnych inicjatyw lokalnych;

- f) zorganizowano 4 spotkania integracyjno-metodyczne dla osób, chcących zostać wolontariuszami przy PION;
- g) zorganizowano lub współorganizowano 6 imprez środowiskowych promujących udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- h) 14 osób skorzystało z usługi asystenta osoby niepełnosprawnej,
- i) 26 osób skorzystało z zajęć treningu kompetencji i umiejętności społecznych;
- j) 14 osób skorzystało w sposób bezpośredni z działań z zakresu animacji lokalnej;
- k) 23 osoby wzięły udział w zajęciach rehabilitacyjnych i ćwiczeniach fizycznych.

Podsumowanie

Rok 2012 był trzecim rokiem realizacji Programu „Teraz My!”. Oprócz opisanych wyżej założeń co do jego realizacji, zespół Programu kontynuował prace związane z realizacją dodatkowych celów dotyczących rozpoznania najważniejszych problemów społeczności niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, promocji Programu i zaistnienia w świadomości innych instytucji i organizacji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.

Za najbardziej udane przedsięwzięcia i kierunki działań podjęte w 2012 r. realizatorzy Programu uznali:

- organizację wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych,
- aktywną współpracę z NGO, w szczególności poprzez organizację inspirujących wyjazdów studyjnych,
- organizacja aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez zajęcia basenowe, samoobrony, tenisa stołowego,
- wyjście na przeciw potrzebom osób z autyzmem, ze szczególnym uwzględnieniem osób niskofunkcjonujących (regularne zajęcia, objęcie aktywną opieką rodzin osób z autyzmem),
- poszerzenie grupy odbiorców Programu o rodziny osób niepełnosprawnych, co jest warunkiem pełniejszego oddziaływania na ich codzienne funkcjonowanie (Klub Filmowy dla rodzin, wyjazdy osób niepełnosprawnych z opiekunami – do Czarnej Góry i Orawki),
- zainicjowanie współpracy z miejskimi instytucjami kulturalnymi (Galeria Sztuki BWA, Kino Kosmos),
- realizację tzw. inicjatyw oddolnych; możliwość ich zaplanowania, a później aktywnego włączenia się w ich organizację wzmocniła w osobach zaangażowanych poczucie możliwości wpływania na życie swojej społeczności, a przy tym pozwoliła im na nabycie

konkretnych umiejętności z zakresu pracy metodą projektu.

Finansowanie realizacji Programu

Projekt finansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, Priorytetu VII, Działania 7.1. Podziałania 7.1.1.

Całkowity koszt programu w 2012 roku wyniósł: 225 233,35 zł.